

OMRÅDESBESTÄMMELSER FÖR BOMMARS LETSBO 2:10 M FL, LJUSDALS KOMMUN

BESKRIVNING

Handlingar

Till områdesbestämmelserna hör följande handlingar:

Denna beskrivning

Karta

Områdesbestämmelser

Områdesbestämmelsernas syfte

Områdesbestämmelserna upprättas för att förankra och försvara världsarvet och dess bevarande i bygden.

Plandata

Bestämmelseområdet är beläget i byn Letsbo cirka två mil nordväst om Ljusdal. Området är beläget på östra sidan av väg 83 och omfattar gården Bommars med nära intilliggande skog och ängsmark inkluderat del av Oppliån.

Främst är det tre fastigheter som berörs av bestämmelseområdet och samtliga är privatägda. Dessa fastigheter är Letsbo 2:10, 2:4 samt 1:15.

Areal: cirka 3,5 ha.

Tidigare ställningstaganden

I översiktsplanen för Ljusdals kommun (1991-11-18§ 239) är området kring Letsjön angivet som intressant för etablering av fritidshus. Planen inriktar sig främst på mindre byggnadsgrupper där strandskyddet gäller 100 meter från sjöar och vissa vattendrag. En lokaliseringsprövning skall ske i varje enskilt fall och riksintressen som naturvård, kulturvård, friluftsliv samt jord- och skogsbruk ska beaktas.

Inom byn Letsbo, som ingår i samlad bebyggelse (se beslut kommunstyrelsen 1987-06-30), gäller utökad bygglovsplikt för en- och två bostadshus beträffande tillbyggnader mindre än 30 m², komplementbyggnader samt invändiga ändringar, 8 kap 4 § PBL.

Förutsättningar

Under en tio års period har bland annat Länsstyrelsen Gävleborg och Hälsingerådet arbetat med att inventera och dokumentera Hälsingegårdar. Målet har varit att gårdarna ska få en världsarvsförklaring och hamna på FN:s världsarvslista. Ansökan är inlämnad och beslut tas av UNESCO under år 2009. Bommars är ett objekt som ingår i världsarvsansökan och har därmed valts ut att representera Hälsingegårdarna.

Bommars är en hälsingegård från 1840-talet som ligger i utkantsbygd i norra Hälsingland, vilket visar att man även i mer perifera lägen byggde stort och påkostat. Gården ligger högt belägen ovanför Oppliån som rinner genom byn Letsbo. Närområdet består av öppen kulturmark i söder och i övrigt en del skyddande granskog. I byn och i omgivningarna vid Bommars finns byggnader med varierande ålder och boendeform. Det bedrivs idag jordbruk på gården men ingen djurhållning förutom att ägorna omkring betas sommartid av kor eller hästar. Gården är även öppen för visning och man driver mindre turist/vandrarhemsverksamhet i form av konceptet "Bo på Hälsingegård".

Gården Bommars är välbevarad och består av cirka 7 byggnader varav två är bostadshus uppförda 1846. I båda bostadshusen är övervåningen i original. Den ena byggnaden har sovrum och pigkammare, medan den andra har festrum inredda med tryckt papperstapet vilka är identiska med dem som återfinns på svenska slott och herrgårdar, men kombinerade med måleri som är säreget för bönderna. Resterande byggnader är ladugård, härbre, smedja, vedbod och sommarfäx från 1800-talet. En av höladorna är från 1600-talet.

Per dato är Bommars inte ett byggnadsminne, men ärendet är färdigbehandlat hos Länsstyrelsen och ett formellt beslut ska tas inom en snar framtid. Samtliga nominerade gårdar och byar kommer att bli skyddade som byggnadsminnen eller kulturresevat. Lagarna i PBL 3 kap 12§ anger att "*Byggnader som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas*".

På ägorna söder om Bommars mottager ägaren EU-bidrag för odling av sällsynta växter.

Inga fornlämningar eller riksintressen finns registrerade/berör området.

Förslag

Gränsen för bestämmelseområdet har lagts så att den tidstypiska miljön närmast gården Bommars med tillhörande byggnader ingår, och fungerar som en skyddszon. Från nordväst till nordöst går gränsen strax norr om den mindre byvägen och inkluderar bland annat en äldre smedja tillhörande Bommars. Därefter följer gränsen till största delen fastighetsgränsen och Oppliån. Det innebär att förutom gården Bommars ingår i området kulturmarken och vattendraget i söder, större delen av skogsdungen i öster samt byggnaderna på fastigheten Letsbo 2:4.

För områdets karaktär är bebyggelsens lokalisering, utformning och utseende av stor betydelse. För att skydda gården Bommars och dess omgivning införs utökad lovplikt för alla slags byggnadsåtgärder inom bestämmelseområdet. Bommars är dessutom genom skyddsbestämmelser pålagt rivningsförbud, samt vid underhåll och ändring av byggnaden skall så långt som möjligt ursprungliga byggnadsmaterial och ursprunglig arbetsteknik användas. Se markering q₁ och q₂ i bestämmelserna och på karta.

Områdesbestämmelserna skall inte hämma bygdens utveckling då en förutsättning för ett långsiktigt bevarande är att bygden lever och utvecklas. Besöksnäring, småskalig näringsverksamhet och jordbruk skall med hänsynstagande till kulturmiljön kunna utvecklas med fortsatt lönsamhet. I detta fall betyder det dels att bestämmelserna inte motsäger sig ägarnas önskemål att restaurera bakugn och smedja vid gården Bommars och ta dessa i bruk för kursverksamhet och uthyrning.

Öppna kulturlandskap skyddas i Miljöbalken 3 kap 6 §. Där anges att *"markområden som har betydelse ur allmän synpunkt på grund av deras natur eller kulturvärden, så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt skadar natur eller kulturmiljön"*. Eventuella nya ingrepp regleras i Miljöbalken 4 kap 1 §.

För att den utökade bygglovplikten inte ska drabba fastighetsägarna i form av ökade kostnader föreslås att åtgärder i form av utökad bygglovsplikt ska prövas avgiftsfritt.

Ljusdal 2007-01-15, reviderad 2007-10-01

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Åsa Franzén
Planingenjör

Revidering
Maria Andersson
Planingenjör

Antagen av samhällsbyggnadsnämnden i Ljusdals kommun den 19 december 2007 § 181 och vunnit laga kraft den 9 januari 2008.